

poprzedni nr M: 191/1

Morty $\frac{11^u}{11}$ 103

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY
Biuro i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapek@wp.pl, www.zawackie.pl
NIP 956 16 25 127, REGON 140502736
KRS 0000041692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń
PAP
† Stachowiak Jan
ps. „Franciszek „Garda”
M: 191/800 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Stachowiak, Jan
D.W. 191/800 Pom.
Tomii PAB

I/1. Relacja k. 15 s. 1-16

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora k. 4 s. 1-6

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja

1) dot. J. Stachowiaka k. 2 s. 1-2

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 9 3

VI. Fotografie dwiat ikonografii

1/n. Relacja: Stachowiak Jan

1. Relacja Romiki Stachowiak (żony)
z sierpnia 1979, mhp. onyż. + 4 odpisy
-mpis k. 7 s. 1-8
2. Witold Stachowiak, Odpis o ojcowskiego
wniosku do Komitetu Krzyża i Medalu
Niepodległości sporząd. 2.08.1996,
mpis, onyż. k. 4 s. 9-12
3. Biogram - relacja autorstwa
A. Gąsionowskiego, mpis k. 4 s. 13-16

ARCHIWUM
12-194
1943
Mój mój Jan Stankowski był komendantem ~~organizacji pod-~~
ziemnej P.T.P. a następną był Edward Stankowski. ~~na czele~~
Stankowskiego moją moją poddał się operacji przepukliny.

Operacja udała się był już zdrowy i w dzień wyjścia z szpi-
tala lekarz na polecenie gestapo zaaplikował mi na
kasztykę w jądru co spowodowało silną gangrenę. Chcia
z silnym bólem naprowadziłam sprawozdanie do szpitala
i tam zostałam umieszczony w izolatce. Gdy następnego
dnia odwiedziłam w szpitalu to koleka słyzałam jak
koleś strasznie cierpią. Ciężko w krocie spadało kamot-
kamoty i kłoby wypadły na dotknięciem palca. Na trzeci
dni przyszedł Stankowski do mojego mieszkania i przyniósł
mi kilka papierów organizacyjnych, których oryginały w
domu nie miałam, bo mój mój gdzieś je ukrył, że do dnia
obszerszego mi nie mówię sobie są. Poszedłam do szpitala i po-
wtórzyłam kłótnie Stankowskiego na co mój pomyślał
i stuknął się w głowę i powiedział o tym. Po otrzymanym
poprzednio kłótnie mój był się 12 dni i 4 kwietnia 1943
kłótnie w strasznych bólach i cierpieniach. Po śmierci mój
gestapo przeprowadzało rewizję w moim mieszkaniu
potrzymali podłogę w pokoju przesłuchali wszystkie szafy
i szuflady i nie znaleźli nic i powiedzieli do mnie, że mój
mój materiał do organizacji i chcieli dokumenty na co
ja odpowiedziałam, że w żadnej organizacji i dokumentach
nie mam. Po paru dniach było aresztowanie w Toruniu
około 40 osób. Po zamordowaniu mojego mój komendantem
został Edward Stankowski, który był przychylny i miłościwego
mój

31/2

Gestern pobrała w stu procentach ile do śmierci mogła
przyjąć mił sił Edward Stachowiak.

Stachowiak.

Forum ul. Most Paulinek nr. 12

sierpień 1972

1/1/3

Mój mój Jan Sforoniak przeszedł do szpitala w roku 1943 w marcu.

Na operacje przeprowadził, po tej Operacji udało się, miałem się bardzo dobrze w szpitalu, ale lekarze w tym czasie, że szpitalu dali mi w karku (w jądra) i z tego powstało zapalenie z (gangrym) ciała odpadło kawałek skóry i by wypadała na dotknięciem palca.

A potem to mi się miła miła 4.11.43, bytu Gętaru co przeprowadzi umie również w domu i powiedzieli że dobrze że nie naleli lew by mi tak wykonali jak miła miła.

Następnie mam je szereg gdy mój mój byt w szpitalu to przeszedł Edward Sforonowski i chciał dokumenty organizacyjne, bytam u niego w

1/1/4

Próbuję talu ^{imię mi} ja mój mój i pomysłał stługo
i wskazał palcem era gtoru i pomiedr-
i od stn i ciwiku my mówit ja nie
me mam. Tony muszeam i te go po-
molu, że Edward Stowickonka jaka
kweste mego młża odgrył do tego
że młża mi karmowali. To mi nie
me go me re martapi tu plwio dresite-
mamie mészeryn.

Muniku Stalwoniok.

Toni utkwala 12
ul. Most Pauliński 12

Scorpien 1972 r.

- Odpis -

34/5
A R C H I W U M
Elżbiety Zawackiej
poz. M - 191
data wpływu: V.1988

Mąż mój Jan Stachowiak był komendantem organizacji podziemnej P.A.P. a zastępcą był Edward Słowikowski. Za namową Słowikowskiego mąż mój poddał się operacji przepukliny. Operacja udała się, był już zdrowy i w dzień wyjścia ze szpitala lekarz na polecenie gestapo zaaplikował mojemu mężowi w jądra zastrzyk co spowodowało silną gangrenę. Męża z silnym bólem zaprowadziłam z powrotem do szpitala i tam został umieszczony w izolatce. Gdy następnego dnia odwiedziłam go w szpitalu to z daleka słyszałam jęki - tak strasznie cierpiał. Ciało w kroku odpadało kawałkami i zęby wypadały za dotknięciem palca. Na trzeci dzień przyszedł Słowikowski do mojego mieszkania i zarządał wydanie papierów organizacyjnych, których oczywiście w domu nie miałam, bo mąż mój gdzieś je ukrył, że do dnia dzisiejszego nie wiem gdzie są. Poszłam do szpitala i powtórzyłam żądanie Słowikowskiego na co mąż pomyślał i stuknął się w głowę i powiedział o tu!. Po otrzymanym poprzednio zastrzyku męczył się 12 dni i 4 kwietnia 1943 r. zmarł w strasznych bólach i cierpieniach. Po śmierci męża Gestapo przeprowadziło rewizję w moim mieszkaniu, pozrywali podłogę w pokoju, przeszukali wszystkie szafy i szuflady i nie znaleźli nic i powiedzieli do mnie, że mój mąż należał do organizacji i chcieli dokumenty, na co ja odpowiedziałam, że w żadnej organizacji i dokumentach nic nie wiem. Po paru dniach było aresztowanie w Toruniu około 40 osób. Po zamordowaniu mojego męża komendantem został Edward Słowikowski który był przyczyną śmierci mego męża. Jestem pewna w stu procentach, że do śmierci mego męża przyczynił się Edward Słowikowski.

Podpis

Monika Stachowiak

Toruń, ul. Most Pauliński nr 12

Sierpień 1972

za zgodność:
A C J A
"Archiwum Pomorskie Armii Krajowej"
ul. Piłsudskiego 49, tel. 271-86
87-100 TORUŃ

3/1/16

Mąż mój Jan Stachowiak poszedł do szpitala w roku 1943 w marcu na operację przepukliny. Operacja udała się, mąż czuł się bardzo dobrze w szpitalu, ale lekarze (w dniu -M.B.) wyjścia ze szpitala dali mężowi zastrzyk w (jądra) i z tego powstało zakażenie (gangrena), ciało odpadało kawałkami, zęby wypadły za dotknięciem palca. Po śmierci męża mojego 4.IV.43 r. było Gestapo i przeprowadziło u mnie rewizję w domu i powiedzieli, że dobrze iż nic nie znaleźli, bo by mnie tak wykończyli jak mego męża.

Nadmieniam jeszcze, gdy mąż mój był w szpitalu to przyszedł Edward Słowikowski i chciał dokumenty (organizacji - M.B.). Byłam u męża w szpitalu i mówiłam (o tym fakcie M.B.) mężowi. A mąż mój pomyślał długo i wskazał palcem na głowę i powiedział - o tu i ciężko wymówił - ja nic nie mam. Przypuszczam z tego powodu, że Edward Słowikowski jako zastępca mego męża dążył do tego, że mąż mnie (zamordowali) - zmarnowali. Po śmierci mego męża nastąpiło duże aresztowanie mężczyzn.

Monika Stachowiak

Toruń, ul. Most Pauliński 12.

Sierpień 1972 r.

Za zgodność:

Archiwum GJA
Armii Krajowej
ul. ... 271-84
87-189 TORUŃ

- Odpis -

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. M - 191
data wpływu: V.1988

Mąż mój Jan Stachowiak był komendantem organizacji podziemnej P.A.P. a zastępcą był Edward Słowikowski. Za namową Słowikowskiego mąż mój poddał się operacji przepukliny. Operacja udała się, był już zdrowy i w dzień wyjścia ze szpitala lekarz na polecenie gestapo zaaplikował mojemu mężowi w jądra zastrzyk co spowodowało silną gangrenę. Męża z silnym bólem zaprowadziłam z powrotem do szpitala i tam został umieszczony w izolatce. Gdy następnego dnia odwiedziłam go w szpitalu to z daleka słyszałam jęki - tak strasznie cierpiał. Ciało w kroku odpadało kawałkami i zęby wypadaly za dotknięciem palca. Na trzeci dzień przyszedł Słowikowski do mojego mieszkania i zarządził wydanie papierów organizacyjnych, których oczywiście w domu nie miałam, bo mąż mój gdzieś je ukrył, że do dnia dzisiejszego nie wiem gdzie są. Poszłam do szpitala i powtórzyłam żądanie Słowikowskiego co mąż pomyślał i stuknął się w głowę i powiedział o tu!. Po otrzymanym poprzednio zastrzyku mąż żył 12 dni i 4 kwietnia 1943 r. zmarł w strasznych bólach i cierpieniach. Po śmierci Męża Gestapo przeprowadziło rewizję w moim mieszkaniu, pozrywali podłogę w pokoju, przeszukali wszystkie szafy i szuflady i nie znaleźli nic i powiedzieli do mnie, że mój mąż należał do organizacji i chcieli dokumenty, na co ja odpowiedziałam, że w żadnej organizacji i dokumentach nic nie wiem. Po paru dniach było aresztowanie w Toruniu około 40 osób. Po zamordowaniu mojego męża komendantem został Edward Słowikowski który był przyczyną śmierci mego męża. Jestem pewna w stu procentach, że do śmierci mego męża przyczynił się Edward Słowikowski.

Podpis

Monika Stachowiak

Toruń, ul. Most Pauliński nr 12

Sierpień 1972

za zgodność: J. A.

„Archiwum Elżbiety Zawackiej”
ul. Piłsudskiego 271-86
87-100 TORUŃ

3/1/8

Mąż mój Jan Stachowiak poszedł do szpitala w roku 1943 w marcu na operację przepukliny. Operacja udała się, mąż czuł się bardzo dobrze w szpitalu, ale lekarze (w dniu -M.B.) wyjścia ze szpitala dali mężowi zastrzyk w (jądra) i z tego powstało zakażenie (gangrena), ciało odpadało kawałkami, zęby wypadały za dotknięciem palca. Po śmierci męża mojego 4.IV.43 r. było Gestapo i przeprowadziło u mnie rewizję w domu i powiedzieli, że dobrze iż nic nie znaleźli, bo by mnie tak wykończyli jak mego męża.

Nadmieniam jeszcze, gdy mąż mój był w szpitalu to przyszedł Edward Słowikowski i chciał dokumenty (organizacji - M.B.). Byłam u męża w szpitalu i mówiłam (o tym fakcie M.B.) mężowi. A mąż mój pomyślał długo i wskazał palcem na głowę i powiedział - o tu - i ciężko wymówił - ja nic nie mam. Przypuszczam z tego powodu, że Edward Słowikowski jako zastępca mego męża dążył do tego, że męża mnie (zamordowali) - zmarnowali. Po śmierci mego męża nastąpiło duże aresztowanie mężczyzn.

Monika Stachowiak

Toruń, ul. Most Pauliński 12
Sierpień 1972 r.

Za zgodność: J A

„Archiwum Instytutu Armii Krajowej”
ul. ... tel. 271-86
TORUŃ

Witold Stachowiak

Toruń, dnia 02.03.1996 r.

Osikowa 4

Toruń

1/11/96

O D P I S

z ojcowskiego wniosku do Komitetu

Krzyża i Medalu Niepodległości (niedatowany).

1. Stachowiak Jan
2. zawód: Kupiec - akwizytor
stanowisko: niższy funkcjonariusz Kontr. Wojskowy Sąd Rejonowy.
3. adres zamieszkania: Toruń, ul. Podgórna 63
4. posiadane odznaczenia ---
5. proponowane odznaczenia ---
6. Dokładny życiorys i przebieg pracy ideowo - niepodległościowej:
Stachowiak Jan urodzony w dniu 24.11.1897 r. w Szamotułach, syn Stanisława i Katarzyny z domu Konieczna. Ojciec ze względu na liczną rodzinę i trudności w uzyskaniu pracy na miejscu zniewolony był wyjechać za pracę do Westfalii wzgl. Nadrenii pozostawiając nas opiece matki. Matka dbając o polskość naszego wychowania już w dzieciennych latach zachęcała nas do pilnego uczenia się polskiego elementarza i polskich powieści. W ten sposób utrzymał się w domu naszym duch patriotyzmu.
Od 6 do 14-go roku życia uczęszczałem do sześcioklasowej szkoły powszechnej w Szamotułach. W roku 1912 gdy ławy szkolne opuściłem, w których to przez 8 lat wpajali nam ducha niemieckiego hakatyzmu, wstąpiłem do polskiego towarzystwa młodzieży Katolickiej w Szamotułach. Tu pod przewodnictwem oraz patronatem Księży Katolickich polaków urządzano Kursy oświatowe, śpiewano pieśni i piosenki. Pozatem byłem członkiem ćwiczebnym sokoła i skautem. Podczas wojny 1914 r. zostało towarzystwo skautów na terenie Szamotuł zawieszona.

3/1/10

W styczniu 1916 r. wyjechałem za pracą do Berlina i pracowałem w państwowych zakładach amunicyjnych w Spandawie. W dniu 25.X.1916 r. zostałem powołany pod broń armii niemieckiej do artylerii ciężkiej. Na frontach byłem na Bałkanach, we Francji i Belgii.

W grudniu 1918 r. korzystałem z urlopu gwiazdkowego i dnia 28.XII.1918 r. wstąpiłem w tworzące się szeregi powstańców Wlkp. do Komp. Szamotulskiej. Pod dowództwem p. Rembacza dnia 28.XII.1918 około godz. 19⁰⁰ zaopatrzone nas w 110 karabinów i po pięć naboju do każdego karabina. Udaliśmy się na dworzec kolejowy by stąd najbliższym pociągiem odjechać do Wronek. We Wronkach rozbroiliśmy resztki armii niemieckiej i po utworzeniu Kompanii Wronickiej powróciliśmy do Szamotuł. Dnia 1.1.1919 r. pod dowództwem Komd. Galińskiego w trzech ciężarówkach udaliśmy się pod Poznań do B^{ie}druska by zawładnąć wszelkie tereny i obiekta wojskowe znajdujące się jeszcze w posiadaniu armii niemieckiej. Z B^{ie}druska powróciliśmy do Szamotuł i dnia 6.1.1919 do Sierakowa nad Wartą. Po utworzeniu Komp. sierakowskiej entuzjastycznie podejmowała nas tamtejsza ludność polska śniadaniem itp. W powrotną drogę wzięliśmy z państwowej stadniny 40 ogierów, z której to w dzień przedtem zabrali Niemcy 80 sztuk. Konie zabrane przez nas podzielono na dwie grupy każda po 20 sztuk. Jedna grupa odstawiona została do Kobylnik pow. Szamotuły. W Kobylnikach z dworskiej kuchni dano nam obiad a pani Ordynatowa Twardowska po 20 mkn. Stąd odstawiono nas do Szamotuł. W dwa dni później odwieziono nas furmankami do Ciszkowa na zachód od Czarnkowa. Po parudniowym pobycie w Ciszkowie pod dowództwem p. Ignasiaka Stan. poszliśmy do Mikołajewa. W Mikołajewie pozostaliśmy przez trzy tygodnie, poczem zostaliśmy zmienieni przez inny oddział z Szamotuł. Do Szamotuł wróciliśmy w celu zmiany bielizny by się z robactwa oczyścić. Z Szamotuł nie pozwolono nam spowrotem na front wracać, gdyż rocznik 1897 i 1898 mieli tworzyć fundament Polskiej regularnej armii. Po skompletowaniu pełnego uzbrojenia w kilka dni później po dowództwem p por. Matuszewskiego na front na wschód od Czarnkowa i to początkowo Jabłonna - Węglewo. Stąd przeprowadziliśmy jedną bitwę pod Mirosławiem koło Ujścia nad Notecią /14.2.19 - przy m./, w której to bitwie mieliśmy zabitego p. Kurczewskiego i czterech rannych a w drodze ciężko ranny Bural Andrzej zmarł. Pozatem obstawiliśmy front na wschód od Czarnkowa i to Romanowo - Dolne, Romanowo - Górne i Walkowice.

3/11/11

W Komp. Szamotulskiej pozostawałem do marca 1919 r. W marcu 1919 r. zostaliśmy przydzieleni do 2 pułku Strzelców Włkp. i należałem do 8 komp. W tejże kompanii pod sztandarem 56 pp, który to okrył się chwałą cnót rycerskich przechodziłem historię z bronią w rękę i pozostawałem aż do lutego 1921 r.

Na własne życzenie przeniesiony zostałem do 16 p. uł. Włkp. 2 szwad. w Bydgoszczy na mocy rozkazu D. O. Gen. 125 z dn. 9.VII.1921 zostałem w dniu 12.VII.1921 r. bezterminowo urlopowany a później do rezerwy przeniesiony. Dotąd w konflikcie z kodeksem prawa karnego nie byłem.

Jan Stachowiak

*Stachowiak Jan W. Stachowiak
pocuzej*

Z racji wieku - ojca utraciłem, kiedy miałem nie całe 7 lat - niewiele z tego pamiętam, są to raczej wspomnienia incydentalne i bardzo osobiste. Natomiast z opowieści rodzinnych wyłania się postać ojca jako wielkiego patrioty, głęboko wierzącego i bardzo pryncypialnego w swoich zasadach. Wynikało to z pewnością z rodzinnego, poznańskiego wychowania bo bracia i siostra ojca byli podobni.

Ojciec w czasie okupacji, jak już Pan wspomniał pracował jako brygadzysta w firmie budowlanej Kunith, przy pracach związanych z remontem torowisk kolejowych. Mama trudniła się podczas okupacji handlem bo ojciec praktycznie całe zarobione pieniądze przeznaczal na pomoc ludziom, którzy nie mogąc się ujawnić przebywali w Toruniu bez środków na życie.

Wczesną wiosną gestapo aresztowało ojca i o ile dobrze pamiętam po jakimś czasie przewiozło go do Sierpca na przesłuchania i tam go mocno skatowano, tak że miał uszkodzone narządy wewnętrzne. Wtedy gestapo ojca wypuściło i trafił do szpitala w Toruniu przy ul. Batorego. Po jakimś czasie stamtąd wyszedł jednakże po kilku dniach wrócił do Szpitala. W szpitalu, prawdopodobnie w wyniku zakażenia ojciec zmarł w wysokiej gorączce. Później mama nam opowiadała że ojca

3/11/12

po śmierci nam nie pokazała bo cały zczarniał i chciała nam (siostrze i mnie) oszczędzić tego widoku. W rodzinie mówiło się o nie wykluczonym świadomym zakażeniu ojca.

Witold Stachowiak
syn Jana

Torun dn. 1996.03.11.

Ww Witolda Stachowiaka syna sp. J. Stachowiaka, organizatora org. "Rząd Dem. Polski" - Polska Armia Powstania poznałem w Wojsk. Kasynie w br. Ponieważ był synem znanego kosp. sp. J. Stachowiaka - poprosiłem go o materiały dot. ww. które przesyłam do BAAK Torun.

Sp. Jan Stachowicz ps. "Franciszek" mieszkał w Toruniu ul. M. Garbary 14. Od wybuchu wojny od 1938r. pełnił służbę w WSRej. Torun.

W czasie okupacji pracował we firmie budowlanej Kunith Torun. Był organizatorem PAP Torun 1940- (są źródła mówiące że od 1939r)

a był w stopniu chorążego WP, były powstaniec WLKP.

Wiosną 1943 był aresztowany; małżonka zmarła w Toruniu 5.04.43r. W tym samym domu zamieszkiwał Edward Słowikowski ps. "Biały Grot" itp. - agent Gestapo Torun. (stąd kontakty obydwu panów ??)

Po śmierci sp. J. Stachowiaka komendantem PAP. został właśnie E. Słowikowski. Był on byłym wojskowym WP do 1939 najomy Pani Staufferowej.

Ww E. Słowikowski na podstawie wyroku WSS został zastrzelony w Toruniu 11.01.1945 przez Józefa Sliwowskiego por. ps. "Skrzat". Były dotychczas aresztowania członków PAP przez Gestapo.

Rozkazem AK. z dn. 24.10.1944r PAP została potępiona za współpracę z okupantem. Decyzja WSS. AK. z 29. XI. 1944r była podstawą do wydania dn. 29. XI. 44r rozkazu o likwidacji Komendy PAP.

Część konspiratorów PAP. doczekała stycznia 1945r - pewna ich ilość ujawniła się w UB Torun posługując się legitymacjami PAL. (Zaswiadczeniami).

Całość ww. materiału przekazuję do dyspozycji BAAK Torun. -

Delegat
Torun, ul. K. Sienkiewskiego 65 m 11.
Tel. 455-79.

3/11.13

Stachowiak Jan ps. "Franciszek", "Garda" (1897-1943), komendant główny organizacji Polska Armia Powstania.

Ur. 24 XI 1897 r. w Szamotułach, syn Stanisława i Katarzyny z d. Koniecznej. Do 1912 r. uczył się w sześcioklasowej szkole podstawowej w Szamotułach. W młodości był członkiem towarzystwa młodzieży katolickiej w Szamotułach, prowadzonego przez polskich księży. Był także członkiem Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół" oraz skautem (do czasu zawieszenia działalności skautów w 1914 r. po wybuchu I wojny światowej). W styczniu 1916 r. wyjechał w poszukiwaniu pracy do Berlina. Pracował tam w zakładach amunicyjnych w Spandau. Do wojska niemieckiego powołany został 25 X 1916 r. i skierowano go do jednostki artylerii ciężkiej. Służył następnie na Bałkanach, we Francji i w Belgii. Podczas urlopu w grudniu 1918 r. znalazł się w Szamotułach. Zdezercerował z armii niemieckiej i 28 I 1918 r. wstąpił do Kompanii Szamotulskiej Wielkopolskich Wojsk Powstańczych, dowodzonej przez Rembacza. W jej szeregach brał udział w rozbrajaniu żołnierzy niemieckich we Wronkach. W dniu 1.I.1919 r. pod dowództwem komendanta Galińskiego w Biedrusku k. Poznania przejmował obiekty wojskowe od Niemców. W ramach wojsk powstańczych służył następnie w rejonie Sieraków-Kobylniki-Cieszków-Mikołajew. Następnie w Szamotułach znalazł się w oddziale kpt. Matuszewskiego. Brał udział w walkach pod Jabłonką-Węglewem, bitwie pod Mirosławiem k. Ujścia (14.II.1919) oraz działaniach w rejonie Czarnków-Romanowo Dolne-Romanowo Górne i Walkowice. W kompanii szamotulskiej jako szeregowy służył do marca 1919 r. Został wówczas włączony do 8 komp. 2 Pułku Strzelców Wielkopolskich a następnie 56 pp. Na własne życzenie w lutym 1921 r. został przeniesiony do 2 szwadronu 16 p.uł. w Bydgoszczy. Na mocy rozkazu DO Generalnego nr 125 z dn. 9.II.1921 r. został w dniu 12.VII. 1921 r. urlopowany z wojska i przeniesiony do rezerwy. Później podejmował różne prace zarobkowe. Był przez pewien czas kupcem-akwizytorem. Przed wybuchem wojny zatrudniony został w sztabie DOK VIII

3/11/14

w Toruniu i pracował jako niższy funkcjonariusz kontraktowy w Wojskowym Sądzie Rejonowym w Toruniu. Mieszkał wówczas w Toruniu-Mokrem na ul. Podgórznej 63. W dniu 7 X 1938 r. Referat Historyczny przy DOK VII w Poznaniu wystawił mu zaświadczenie o uczestnictwie w walkach o niepodległość (nr 273-I/4594/38). Być może bezpośrednio przed wojną został przeszkolony w ramach dywersji pozafrontowej. Brak danych o jego udziale w wojnie 1939 r. Podczas okupacji pracował w Toruniu jako szef zmiany w niemieckim przedsiębiorstwie "Tiefbaufirma Knuth - Thorn". Stosunkowo wcześniej włączył się do działalności konspiracyjnej. W dniu 6 stycznia 1940 r. brał udział w zebraniu założycielskim Polskiej Armii Powstania, lokalnej organizacji konspiracyjnej utworzonej przez podoficerów WP z garnizonu toruńskiego zaangażowanych ^{przed wojną} w prace dywersji pozafrontowej. Poza nim w spotkaniu założycielskim wzięli udział m.in.: plut. Zygmunt Popowski ps. "Wydra", chor. Franciszek Chojecki ps. "Chojna", st. wachmistrz Żandarmerii wojskowej Franciszek Wysocki i chor. Edmund Szynkowski. W latach 1940 - 1943 pełnił funkcję komendanta głównego PAP. O jego działalności konspiracyjnej w tym okresie brak pełniejszych danych. Jego mieszkanie w Toruniu przy ul. Małe Garbary nr 14 wykorzystywane było do celów organizacyjnych. Odbywały się tu niektóre spotkania członków kierownictwa PAP. Nie udało się ustalić jakie powiązania miał z ppor.rez. WP Sergiuszem Kosteckim, który prawdopodobnie przez krótki okres był ~~komendantem~~ zaangażowany w prace organizacyjne przy tworzeniu PAP. S. brał aktywny udział w rozbudowie struktur PAP w Toruniu. Osobiscie zaprzysięgał komendantów poszczególnych batalionów (m.in. Stanisława Letkiewicza ps. "Lech", dowódcę III batalionu). Wiadomo, że w latach 1940-1943 podporządkowani mu byli bezpośrednio m.in. Edmund Figurski (poprzez którego nawiązał kontakt z Marią Staufer ps. "Leliwa", "Lilia" - żoną ppłka WP Stanisława Staufera, przebywającego w niewoli), Wojciech Kos, Bronisława Herbst oraz ppor.rez. Szymon Samołowicz ps. "Tadek", zaprzysiężony przez

31/1/15

niego w grudniu 1940 r. Nie udało się ustalić jego kontaktów z powia-
zań z innymi organizacjami działającymi wówczas w Toruniu (np. Grun-
waldem i ZWZ) oraz w Warszawie (KOP). Wsuwane jest jedynie przypu-
szczenie, że osobiscie współpracował z przedstawicielami Okręgowej
Delegatury Rządu na Pomorze, chociaż brak na ten temat bliższych
danych. Nie udało się także ustalić w jakich okolicznościach nawią-
zał z nim kontakt Edward Słowikowski vel Edward Rudzki ps. "Edward",
"Komendant", "Biały Grot", który do stycznia 1943 r. wynajmował po-
kój w oficynie domu przy ul. Małe Garbary nr 14, z którym utrzymy-
wał ścisłą współpracę. Jej charakter oraz łączące ich zależności
nie zostały ustalone. Działalność konspiracyjną przerwała jego cho-
roba i ~~zgon~~^{zgon}. Okoliczności jego śmierci nadal nie zostały dokładnie
zbadane. Istnieje szereg wersji na ten temat. Według jednej z nich
do jego śmierci przyczynił się E. Słowikowski. Żona Monika Stachowi-
wiak w swej relacji z sierpnia 1972 r. podała, że za namową E. Słowi-
kowskiego poddał się operacji przepukliny. Po operacji w wyniku si-
lnej gangreny zmarł w szpitalu toruńskim w dniu 5 kwietnia 1943 r.
i został pochowany w Toruniu. W trakcie jego pobytu w szpitalu, kie-
dą wiadomo było, że stan jego zdrowia szybko się pogarsza, E. Słowi-
kowski - poprzez żonę - usiłował bezskutecznie nakłonić go do prze-
kazania archiwum organizacyjnego, które było ukryte w skrytce poza
domem. Już po jego śmierci w trakcie śledztwa prowadzonego w sier-
pniu 1943 r. (bliższej daty nie udało się ustalić) funkcjonariusze
gestapo (?) przeprowadzili rewizję w jego mieszkaniu, poszukując do-
kumentów organizacyjnych PAP, które nie zostały jednak odnalezione.
Być może akcja ta była mistyfikacją zorganizowaną przez E. Słowiko-
wskiego, chcącego za wszelką cenę wejść w posiadanie archiwum orga-
nizacyjnego po śmierci S. Za tą wersją przemawia fakt, że Monika
Stachowiak nie została nigdy oficjalnie przesłuchana przez gestapo
toruńskie.

5/11/16

Ożeniony był z Moniką Stachowiak, z którą miał siedmioro dzieci.

AMSt., rel. Samołowicz Sz. (tu sugestia, że do jego śmierci przyczynił się E. Słowikowski), Samołowicz St. (tu data śmierci 4.IV.1943); KP AK, T. Stachowiak J., sygn.M-191 (tu legitymacja PAP/PAL z 18.I.1945 r. gdzie podano: Jan Stachowiak ps."Garda", członek PAP/PAL od 1940 r., chorąży, oficer aprowizacyjny i rel. Stachowiaka Witolda (syna) z informacją trudną do zweryfikowania: "Wczesną wiosną (1943 - A.G.) gestapo aresztowało ojca i o ile dobrze pamiętam po jakimś czasie przewiozło do Sierpca na przesłuchania i tam go mocno skatowano, tak że miał uszkodzone narządy wewnętrzne. Wtedy gestapo ojca wypuściło i trafił do szpitala w Toruniu przy ul. Batorego. Po jakimś czasie stamtąd wyszedł, jednakże po kilku dniach wrócił?); Ciechanowski K., Ruch oporu .., s.110 (tu występuje jako Franciszek Stachowiak); Gąsiorowski A., Polska Armia Powstania. Największa tajemnica konspiracji pomorskiej, Toruń 1997, s. 11,13,18,24,35-36,39-40,45, 89-90,141,158; Jastrzębski W., Sziling J., Okupacja hitlerowska na Pomorzu Gdańskim w latach 1939-1945, Gdańsk 1979, s.277 (tu błędna informacja o jego śmierci latem 1940 r.); Jaszowski T., Gestapo..., s. 107 (tu po raz pierwszy prawidłowo występuje jako Jan Stachowiak); Komorowski K., Leksykon..., s.144; Sł. Kosp. Pom..., cz.3, s.179 (tu informacja o jego kontaktach z sierż. WP Franciszkiem Wojciechowskim ps."Świerk" i ppor.rez.WP Antonim Dziubą z Inowrocławia).

Andrzej Gąsiorowski

1/2. Dokumenty dotyczące rełtora: Stachowiak
Jan

1. Zaświadczenie, DOK nr VII, z 7.10.1938,
potwierdzające zaangażowanie Jana
Stachowiaka w walkach o niepodległość
Polski, kserokop. oryg. k. 1 s. 1
2. "Zaświadczenie o przebiegu służby
Jana Stachowiaka - Pow. Komisja
Inspekt. w Szamotulach - z 1937 (?),
kserokop. oryg. k. 1 s. 2
3. - jak wyżej - podpis - kopia + ksero -
kop. k. 2 s. 3-6

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VII.

Referat Historyczny

Nr 276-I/4594/38r.

Tel. 44-11 wewn. 41.

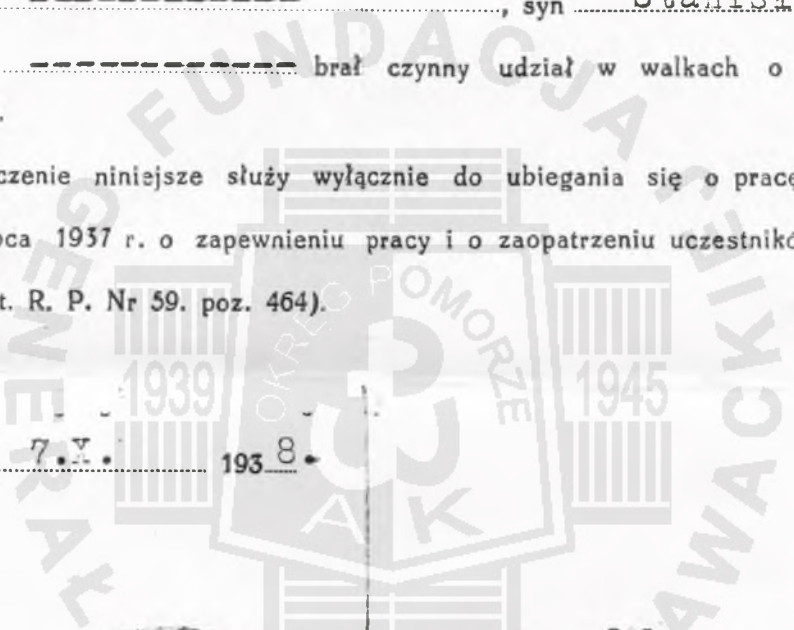
3/24/1

Zaświadczenie

Zaświadczam niniejszym, że S T A C H O W I A K Jan
urodzony dnia 24.XI.1897r. w Szamotuły woj. Poznań
-----, syn Stanisława i Katarzyny
----- brał czynny udział w walkach o niepodległość
Państwa Polskiego.

Zaświadczenie niniejsze służy wyłącznie do ubiegania się o pracę na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość (Dz. Ust. R. P. Nr 59. poz. 464).

Poznań, dnia 7.X.1938

z. r.
Szef Sztabu D. O. K. VII.

Małek

MAŁEK
ppłk. dypl.

D. O. K. VII.
wydaje zaświadczenie tylko raz jeden.
W miarę potrzeby należy sporządzić odpisy.

Zaświadczenie o przebiegu służby.

- 1) Nazwisko i imię: *Jan Głuchaniak*
- 2) Data i miejsce urodzenia: *24 listopada 1891 r. w Szamotułach*
- 3) Imiona rodziców: *Włodzisław i Józefa z domu Gonięwa*
- 4) Stałe miejsce zamieszkania: *Goruni - kłopoty Podgórna 63 m. 5.*
- 5) Miejsce pobytu: *Goruni - kłopoty*
- 6) Przynależność do P. K. U.: *Goruni*
- 7) Nazwa oddziału, w którym pełnił służbę: *komp. Szamotulski*
- 8) Miejsce postoju: *Szamotulę*
- 9) Ówczesna funkcja i stopień: *szereg.*
- 10) Dokładny czas trwania służby i jej przebieg: *od dnia 28/XI 1918 do marca 1919 r. w garnizonie Włocław. szeregowiec, Wronki, Bieduski, Glinianki, Włocławek, Giszpów, Liputajino, Lwówiec, Tomaszów - Głęboki i Polne Wólki*

- 11) Powyższy przebieg służby stwierdzamy na podstawie:
 - a) *Głuchaniak na czas przystąpienia do Szamotulskich był w komp. Szamotulskiej od 28/XI 1918 r. jako szeregowy w stopniu szereg. przystąpił do marca 1919 r. Stosunek służbowy, w jakim pozostał w czasie służby wojskowej do petenta, któremu wystawiamy zaświadczenie.*
Reubarz Włodzisław był szeregowym w komp. Szamotulskiej 28.11.18
Szamotulę sier. i sier. por. w komp. Szamotulskiej
własnoręczny podpis świadka (nazwisko, imię, dokładny adres, rok urodzenia, posiadany stopień wojskowy i przydział, przynależność do P. K. U.)
 - b) *Aswolda Włodzisław był plutonowym kom. Szamotulskiej*
w stopniu 25724889
sier. por. por. w komp. Szamotulskiej
(Wymienić dane wg pkt. a)

(Własnoręczny podpis świadka i dane w/g pkt. a.)

Autentyczność podpisu *Aswolda Włodzisław* i *Aswolda Włodzisław* stwierdzam.

Szamotulę, dnia
 miejscowość - data

Aswolda Włodzisław
 Komendant P. K. U.
 podpis
 Aswolda, p.k.

ZASWIADCZENIE O PRZEBIEGU SŁUŻBY

1. Nazwisko i imię: STACHOWIAK Jan
2. Data i miejsce urodzenia: 24 listopada 1897r, w Szamotułach
3. Imiona rodziców: Stanisław i Katarzyna z domu Konieczna
4. Stałe miejsce zamieszkania: Toruń - Mokre Podgorna 63 m.5
5. Miejsce pobytu: Toruń - Mokre
6. Przynależność do P.K.U. Miejsce: Toruń
7. Nazwa oddziału w którym pełnił służbę: kompania Szamotulska - 55 pp.
8 kompanii
8. Miejsce postoju: Szamotuły
9. Owcześniejsza funkcja i stopień: szereg.
10. Dokładny czas trwania służby i jej przebieg: 28/XII.1918r, -marca 1918r, w powstaniu Wkpl. komp. Szamotulska, w powstaniu objęto miejscowość miasto Wronki, Biedrusk, Sieraków nad Wartą, Iron północny Czarnków nad Notecią i to: Ciszkowo, Mikołajewo, Węglewo, - Mirosław, Romanowo-Dolne i Romanowo-Górne.
Od marca 1918r, do lutego 1921r, -55 p.p. 8 kompania, Od lutego 1921r, do 12/VII.1921r, 10 pułk ułanów Wlkp.
11. Powyższy przebieg służby stwierdzamy na podstawie że weżej wymieniony
a/ Jan Stachowiak, na czas powstania w Szamotułach był w komp. Szamotulskiej od 28/XII.1918 r. jako szereg, w której to komp. pozostawał do marca 1919r.
własnoręczny podpis świadka... /-/ B. e. n. b. a. c. z. Jędrzyn
Nazwisko i imię.....dokładny adres Szamotuły
Data urodzenia 31/VII.1898r...posiadany stopień wojskowy. Sierżant...
pospol. ruszenia przydział wzgl. przynależność do PKU Szamotuły
b/ jak wyżej pod litera : a

3/2/4

Własnoręczny podpis świadka /-/ L u r k a Kazimierz.....
 Nazwisko i imię /-/ Lurka Kazimierz.....dokładny adres Szamotuły.....
data urodzenia 25/II.1889 r. posiadany stopień
 wojskowy sierżant pospolitego ruszenia.....
 przydział wzgl. przynależność do PKU Szamotuły.....
 Autentyczność podpisu Siera. Penbaczka Wyrazynca i.....
 Siera. pospol. ruszenia Lurka Kazimierza.....stwierdzam

Szamotuły, dnia 9/XI.1937 r. Komendant P.K.U.
 /-/ T o m a s p p k .

miejsceowość data P.K.U. Szamotuły 1937 9/XI 1937 9/XI 1937 9/XI 1937 9/XI 1937
 opłata stemplowa notariusza wzgl. powołanej do legali-
 zacji władzy państwowej.

„Zaświadczenie o przebiegu służby” musi być stwierdzone przez dwóch oficerów W.P./zawodowych, rezerwowych lub pospolitego ruszenia, lub dwóch byłych dowódców oddziałów nie będących oficerami w.P.a wreszcie co najmniej dwóch innych świadków, którzy odbywali z petentem służbę wojskową w jednej formacji i udowodnią to w P.K.U.

ZASWIADCZENIE O PRZEBIEGU SŁUŻBY

1. Nazwisko i imię: STACHOWIAK Jan
2. Data i miejsce urodzenia: 24 listopada 1897r, w Szamotułach
3. Imiona rodziców: Stanisław i Katarzyna z domu Konieczna
4. Stałe miejsce zamieszkania: Toruń - Mokre Podgórna 63 m.5
5. Miejsce pobytu: Toruń - Mokre
6. Przynależność do P.K.U. Miejsce: Toruń
7. Nazwa oddziału w którym pełnił służbę: kompania Szamotulska -56 pp. 8 kompanii
8. miejsce postoju: Szamotuły
9. Owcześniejsza funkcja i stopień: szereg.
10. Dokładny czas trwania służby i jej przebieg: 28/XII.1918r, -marca 1918r, w powstaniu Wkpl. komp. Szamotulska, w powstaniu objęto miejscowość miasto Wronki, Biedrusk, Sieraków nad Wartą, front północny Czaraków nad Notecią i to: Ciszkowo, Mikołajewo, Węglewo, - Mirosław, Romanowo-Dolne i Romanowo-Górne.
Od marca 1918r, do lutego 1921r, -56 p.p.8 kompania, Od lutego 1921r do 12/VII.1921r, 16 pułk ułanów Wlkp.
11. Powyższy przebieg służby stwierdzamy na podstawie że weżej wymienion:
 - a/ Jan Stachowiak na czas powstania w Szamotulach był w komp. Szamotulskiej od 28/XII.1918 r. jako szereg w której to komp. pozostawał do marca 1919r.

własnoręczny podpis świadka... /-/. R. e. m. b. a. c. z. Wawrzyn.

Nazwisko i imię.....dokładny adres Szamotuły

Data urodzenia 31/VII.1888r.....posiadany stopień wojskowy Sierżant...
pospol. ruszenia przydział wzgl. przynależność do PKU Szamotuły

 - b/ jak wyżej pod litera : a

1/12/6

własnoręczny podpis świadka /-/Lurka Kazimierz
Nazwisko i imię /-/Lurka Kazimierzdokładny adres Szamotuły
.....data urodzenia 25/II.1889 r. posiadany stopień
wojskowy sierżant pospolitego ruszenia

przydział wzgl. przynależność do PKU Szamotuły

Autentyczność podpisu Sierz. Benbaczka Tworzynca i
Sierz. pospol. ruszenia Lurka Kazimierzastwierdzam

komendant P.K.U.

Szamotuły, dnia 9/XI.1937 r. /-/ Tomasz ppłk.

miejsce data Ciepła pieczęć podpis
P.K.U. Szamotuły notariusza wzgl. powołanej do legali-
opłata stemplowa zacji władzy państwowej.

„Zaświadczenie o przebiegu służby” musi być stwierdzone
przez dwóch oficerów W.P./zawodowych, rezerwowych lub pos-
politego ruszenia, lub dwóch byłych dowódców oddziałów nie
będących oficerami w.r.a wreszcie conajmniej dwóch in-
nych świadków, którzy odbywali z petentem służbę wojskową
w jednej formacji i udowodnią to w P.K.U.

11. Materiały uzupełniające relacje:
- Stachowiak Jan

1. Gogsiomowski A., biogram, Stachowiak Jan^u,
[w:] Stow. biograf. konspiracji pomorskiej
1939-1945, Toruń 1998, z. 4, s. 141-142 k. 2 s. 1-2

Stachowiak Jan ps. „Franciszek”, „Garda” (1897-1943), kmndt główny PAP.

Urodzony 24 XI 1897 r. w Szamotułach; syn Stanisława i Katarzyny z d. Koniecznej. Do 1912 r. uczył się w sześcioklasowej szkole powszechnej w Szamotułach. Był członkiem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” oraz skautem. W styczniu 1916 r. wyjechał w poszukiwaniu pracy do Berlina. Pracował tam w zakładach amunicyjnych w Spandau. W październiku 1916 r. powołany został do wojska niemieckiego i skierowany do jednostki artylerii ciężkiej. Następnie służył na Bałkanach, we Francji i w Belgii. Podczas urlopu w grudniu 1918 r. zdezerterował i 28 I 1918 r. wstąpił do Kompanii Szamotulskiej Wielkopolskich Wojsk Powstańczych. Brał udział w rozbrajaniu żołnierzy niemieckich we Wronkach. W dniu 1 I 1919 r. w Biedrusku k. Poznania przejmował obiekty wojskowe od Niemców. Służył następnie w rejonie Sieraków-Kobylniki-Cieszków-Mikołajew i w Szamotułach, biorąc udział w licznych walkach pod Jabłonką-Węglewem, w bitwie pod Mirosławiem k. Ujścia, w rejonie Czarnków-Romanowo Dolne-Romanowo Górne i Walkowice. Od marca 1919 r. służył w 8 komp. 2 Pułku Strzelców Wielkopolskich, następnie w 56 pp. Na własne życzenie w lutym 1921 r. został przeniesiony do 2 szwadronu 16 p. uł. w Bydgoszczy. W dniu 12 VIII 1921 r. został urlopowany z wojska i przeniesiony do rezerwy. Później podejmował różne prace zarobkowe. Był przez pewien czas kupcem-akwizytorem. Przed wybuchem wojny zatrudniony został w sztabie DOK VIII w Toruniu i pracował jako niższy funkcjonariusz kontraktowy w Wojskowym Sądzie Rejonowym w Toruniu. Być może bezpośrednio przed wojną został przeszkolony w ramach dywersji pozafrontowej. Brak danych o jego udziale w wojnie 1939 r. Podczas okupacji pracował w Toruniu jako szef w niemieckim przedsiębiorstwie „Tiefbaufirma Knuth-Thorn”. W dniu 6 I 1940 r. brał udział w zebraniu założycielskim Polskiej Armii Powstania, lokalnej organizacji konspiracyjnej utworzonej przez podoficerów WP z garnizonu toruńskiego zaangażowanych przed wojną w prace dywersji pozafrontowej. (Poza nim w tym spotkaniu wzięli udział m.in.: plut. Zygmunt Popowski ps. „Wydra”, chor. Franciszek Chojecki ps. „Chojna”, st. wachmistrz żandarmerii wojskowej Franciszek Wysocki i chor. Edmund Szynkowski). W latach 1940-1943 pełnił funkcję kmndta głównego PAP. O jego działalności konspiracyjnej w tym okresie brak pełniejszych danych. Jego mieszkanie w Toruniu przy ul. Małe Garbary nr 14, wykorzystywane było do celów organizacyjnych. Odbywały się tu niektóre spotkania członków kierownictwa PAP. Nie udało się ustalić, jakie powiązania miał z ppor. rez. WP Sergiuszem Kosteckim, który prawdopodobnie przez krótki okres był zaangażowany w prace organizacyjne przy tworzeniu PAP. Osobiście zaprzyściągł komendantów poszczególnych batalionów (m.in. Stanisława Letkiewicza ps. „Lech”, dowódcę III batalionu). Wiadomo, że w latach 1940-1943 podporządkowani mu byli bezpośrednio m.in. Edmund Figurski (poprzez którego nawiązał kontakt z Marią Staufer ps. „Leliwa”, „Lilia” – żoną ppłk. WP Stanisława Staufera, przebywającego w niewoli), Wojciechem Kocem, Bronisławą Herbst oraz ppor. rez. Szymonem y Samołowiczem ps. „Tadek”, zaprzyściężonymi przez niego w grudniu 1940 r. Nie udało

112

się ustalić jego kontaktów i powiązań z innymi organizacjami działającymi wówczas w Toruniu (np. „Grunwaldem” i ZWZ) oraz w Warszawie (KOP). Wysuwane jest jedynie przypuszczenie, że osobiście współpracował z przedstawicielami Okręgowej Delegatury Rządu na Pomorze, chociaż brak na ten temat bliższych danych. Nie udało się także ustalić w jakich okolicznościach nawiązał z nim kontakt Edward Słowikowski vel Edward Rudzki ps. „Edward”, „Komendant”, „Biały Grot” (wynajmujący od stycznia 1943 r. pokój w oficynie domu przy ul. Małe Garbary nr 14), z którym utrzymywał ścisłą współpracę. Jej charakter oraz łączące ich zależności nie zostały ustalone. Działalność konspiracyjną przerwała jego choroba i zgon. Okoliczności jego śmierci nadal nie zostały dokładnie zbadane. Istnieje szereg wersji na ten temat. Według jednej z nich do jego śmierci przyczynił się E. Słowikowski. Żona Monika Stachowiak w swej relacji podała, że za namową E. Słowikowskiego poddał się operacji przepukliny. Po operacji w wyniku silnej gangreny zmarł w szpitalu toruńskim w dniu 5 IV 1943 r. i został pochowany w Toruniu. W czasie jego pobytu w szpitalu E. Słowikowski – poprzez żonę – usiłował bezskutecznie nakłonić go do przekazania archiwum organizacyjnego, które były ukryte w skrytce poza domem. Już po jego śmierci w trakcie śledztwa prowadzonego w sierpniu 1943 r. funkcjonariusze gestapo (?) przeprowadzili rewizję w jego mieszkaniu, poszukując dokumentów organizacyjnych PAP, które nie zostały jednak odnalezione. Być może akcja ta była mistyfikacją zorganizowaną przez E. Słowikowskiego, chcącego za wszelką cenę wejść w posiadanie archiwum organizacyjnego. Za tą wersją przemawia fakt, że Monika Stachowiak nie została nigdy oficjalnie przesłuchana przez gestapo toruńskie.

Ożeniony był z Moniką, z którą miał siedmioro dzieci.

AMSt., Rel. Samołowicz St., Samołowicz Sz.; AP AK, T.: Stachowiak J., (tu legitymacja PAP/PAL z 18 I 1945 r. gdzie podano: Jan Stachowiak ps. „Garda”, członek PAP/PAL od 1940 r., chorąży, oficer aprowizacyjny oraz rel. Stachowiaka Witolda (syna) z informacją trudną do zweryfikowania: „Wczesną wiosną (1943 r. – A.G.) gestapo aresztowało ojca i o ile dobrze pamiętam po jakimś czasie przewiozło do Sierpca na przesłuchania i tam go mocno skatowano, tak, że miał uszkodzone narządy wewnętrzne. Wtedy gestapo ojca wypuściło i trafił do szpitala w Toruniu przy ul. Batorego. Po jakimś czasie stamtąd wyszedł, jednakże po kilku dniach wrócił”); Ciechanowski K., *Ruch oporu...*; Gąsiorowski A., *PAP...*; Jastrzębski W., Sziling J., *Okupacja hitlerowska na Pomorzu Gdańskim w latach 1939-1945*, Gdańsk 1979, s. 227; Jaszowski T., *Gestapo...*, s. 107; Komorowski K., *Leksykon...*; *Śl. Konsp. Pom...*, cz. 3.

Andrzej Gąsiorowski

IV/1. Korespondencja: dot. J. Stachowiska

1. Pisma Alfreda Dejowskiego z
11.03. i 12.04. 1936 w sprawie prze-
kazywania dokumentów i zdjęć J. Stacho-
wiska, mps, oryg.

h. 2 s. 1-2

mgr. Torun

Wpłynęło dnia 26.03.96 *W/11/11*
Liczba 43512/96
Torun dn. 1996.03. 11.

Fundacja Archiwum A.K.
w Toruniu

doc dr. Zawska Elżbieta

Przezyłam w załączeniu niektóre materiały dokum.
dot. sp. Jana Stachowiaka ps. "Franciszek" organizatora
PAP w Toruniu - do dyspozycji tamt. Archiwum AK.
Materiały dostarczył syn ww. sp. J. Stachowiaka tj. Witold
Stachowiak zam. Torun ul. Ogilcowa 4 tel. 1.381-900.
Z poważaniem.

Zař. plik.

A. Dejwala

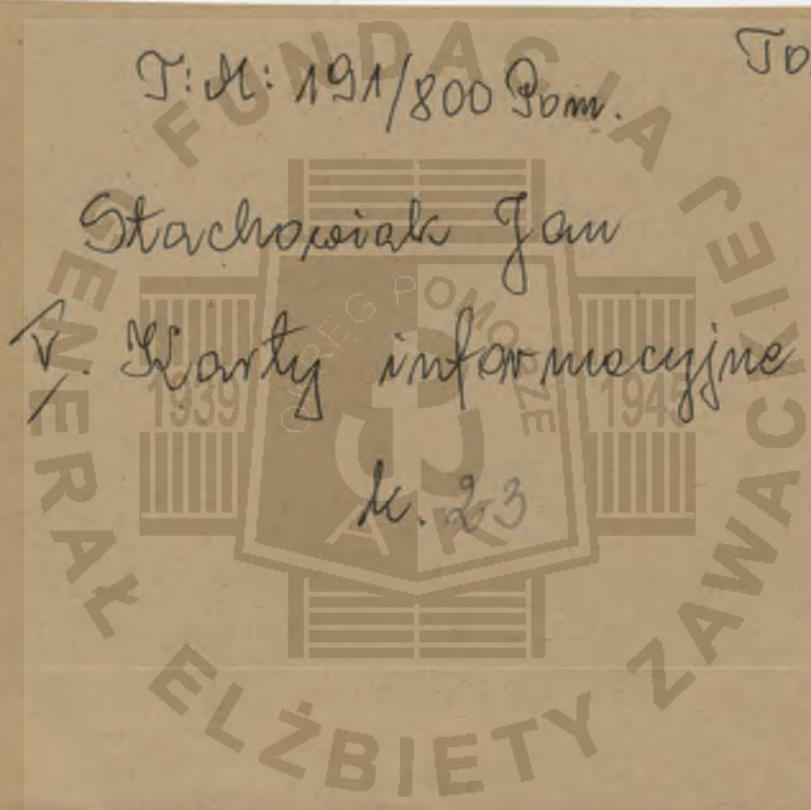
T.M.: 191/800 Pom.

Tomii

Stachowiak Jan

W. Party informacyjne

nr. 23

Stachowiak Jan

Tarni
PAP 1

zam. Tarni Mała Górbary 14

Zmarł 5 kwietnia 1943?

organizator PAPP w Tarni
komendant

Po 1939 w Stawku, dwunastoletni kierownik PAPP

inf. list J. Jasowskiego z 7 IV 80

zob. not Samostaw. nr 256 / Pom

M-191

Tormi
PAP 2

+ Stachowiak Jan chorąży

zł koresp. Janowski list z 7/IV 80

zam. Tormi ul. Mate Garbary 14

zmart 5 IV 1943

twórca PAP, o którym się za mało pisze
do kwietnia 1943 Stawicki mieszkał w tym
samym domu co i Stachowiak i był przez
Stachowiaka wywołany do stradania w try padku
zapomnianie nowopolskiej

Stachowiak Jan
komendant SAP zmarły w szpitalu 4. IV. 1943 - zatrzymany celowo gangsterski.
obszerna relacja o nim w Dzienniku nr 11 - obszerna.

Joski
SAP 34

Tab. rel. Jablowski Jad. Sprawa „Białego Głota” str. 2
archiwum doc. Elżbiety Zawackiej.

Toruń
4

Auchowicki Franciszek - 17.1940 r.
katalog i organizacja konspiracyjna - Polska
Archiwum Pomstań w Toruniu
na formularz 1941. zmiana

Lichanowski, nr 44 (110, 111)

Toruń 5
PAP

Stachowiak Jan/Franciszek,
Józef?)

chorągiew-
Zatwierdził organ: Polska Armia
Powstania ("Rząd Demokratycznej Polski"
"VIII Korpus Armii Powstania"?)
zmart (~~zamordowany?~~) 5 II 1943 r.

Inf. Rezerw. Torunski 18
aut. T. Jarzowskiego o PAPie s. 78 i 100

Fot.

Stachowiak

Tom 6
PAP

2. Wspominasz o twórcy PAP'u Stachowiaku, nie wiem czy to chodzi o tego samego, ale ten o którym pisze mieszkał na Rudaku i córka jego Maryla wyszła zamaz za Niemca. Otoz nie pamietam kiedy to było ale na początku 1940r bo jeszcze mieszkalismy w FKW wieczorem przyszedł do nas Stachowiak, poszli z ojcem do drugiego pokoju a poniewaz wiedzielismy ze w takim wypadku to musi byc cos waznego wiec nastąpił tzw podsłuch domowy. Stachowiak namawiał ojca do przystapienia do organizacji pokazał mu liste z nazwiskami innych podoficerow, pamietam dobrze jak mu tłumaczyl, ze jest to organizacja tylko dla podoficerow ktorzy po przystapieniu zosana promowani do stopni oficerskich i tak kapral miał byc ppor, plut-por itd. Ojciec wtedy odmowił na co ja naturalnie byłam oburzona, pamietam ~~ze~~ ze ojciec powiedzial ze nie ~~chce~~ chce nalezec do zadnej organizacji ktora szfuje stopniami.

Stachowiak chor.

Toruń
PAP 76

6.01.1940 wzięcie do niewoli. Popowstani
 oraz Kalcnowskim, Szynkowskim i Mysodzin
 zabili Polską Armię Powstań.

Popowski Zygmunt, k. 1/1

KP-8/94

Toruni 8
PAP

Stachowicz Franciszek

współzałożyciel organizacji w styczniu 1940 r.;
został jej kierownikiem.

Współzałożyciele: plut. Zygm. Popowski, Franc.
Ciepicki, Szymkowski, Miodki i kilku innych
podoficerów z przedwojennego garnizonu tor.

Wzrostem z, 2 drzejis miedu opom...

Ros. Tor. 15 s. 61

(na podst. R. Cieszkowskiego)

KP-94

TORUN⁹

STACHOWIAK JAN

Chet.
Majstrowski młodym i stopniem młodo byłych
podoficerów toruńskiego garnizonu wojskowego —
biurowy i organizacyjny doładoce.
W czasie wojny pracował w toruńskiej firmie
budowlanej "Kumich". Lm. Toruń, Mała Gostory 14
Mianowany ad. reja toruńskiej "Polskiej Armii
Powstańca", która wtedy przez miała nazwę
"Rząd Demokratycznej Polski" (zawona; luty -
marzec 1943).
Lm. 5 kwietnia 1943 r.

Wł. J. Jankowski, Gostopo, s. 103

TORUN
PAP^{no}

STACHOWYAK FRANCISZEK

dob. t. GROSS Józef - KO, M. 24

8/11/94

STACHOWIAK JAN

TORUŃ RDP

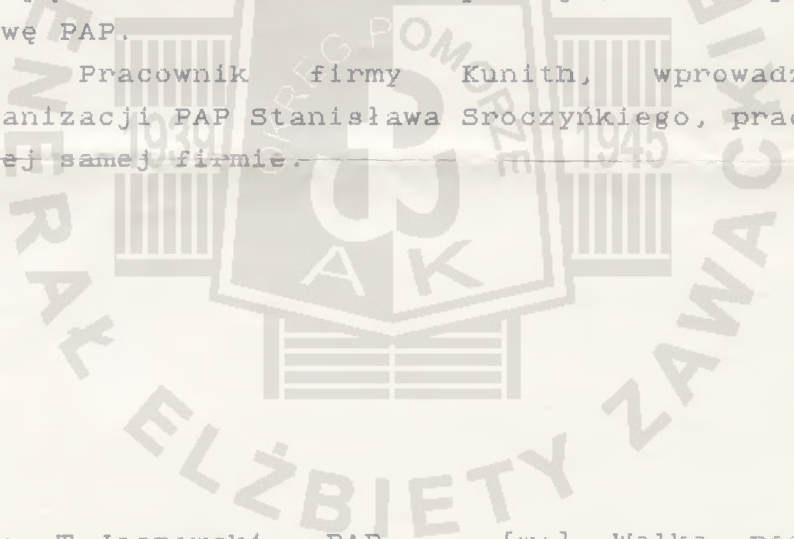
1) Chor. WP. Mieszkał w Toruniu przy ul. Małe Garbary (Strobandgasse). Wg zeznania T.Burchardta E.Słowikowski także mieszkał w tym samym domu w lokalu zajmowanym przez czeladników piekarni Maia od wiosny 1941r. Słowikowski pozostawał w kontakcie ze Stachowiakiem. Stachowiak uważany jest za twórcę i kmtda org. konsp. Rząd Demokratycznej Polski, grupującej podficcerów Garn. Toruńskiego.

5.IV.1943r. zmarł J.Stachowiak, a Słowikowski przejął kierownictwo konspiracji, która przybrała nazwę PAP.

2) Pracownik firmy Kunith, wprowadził do organizacji PAP Stanisława Sroczyńskiego, pracującego w tej samej firmie.

Zr.: T.Jaszowski, PAP..., [w:] Walka podziemna, s.308, 309.

MGr'95

Juz. Tomii
PFP

12

Stachowiak J.

Arch. t. XXVII str. 168, rel. Sennocian S.

li. 10295

a/

TORUŃ.
PAP
13

STACHOWIAK JAN

J. Szymanski, *Archiwum PAP...*,
Bibliot. APAK, oprac. B-64, s. 44, 45,
46

8/4/95

~~100~~ ^{Toreni} PAP 114

chor. STACHOWIAK JAN kmdt gl. PAP

Stat na cele PAP do wiosny 1943r. ~~At tym~~
okresie Brak informacji o kontaktach ZWZ-PAP
w tym okresie.

Zm. 5. IV. 1943r.

Zn.: A. Gasionowski, SZIP - ZWZ-AK na Pomorzu. Stan badań
i postulaty badawcze [w:] Walka podziemna..., s. 106.
MGR 194

Toruni
PAP/PAL
15

Stacjonari Jan

Według danych z legitymacji PAL z 18.10.45r. -
-członek PAP/PAL od 1940r., ps. "Gardła",
członek, oficer epokowy 1945

zob. T.: Kostecki S., insp. Toruni, wopnto z
legitymacjami

HMM-97

Toruń
PAP 16

Stuchowicki Jan

Zob: Chrzamowski B., Miecz i Ptug, s. 108, 185.

TCH98

Toruń
Pap
17

† STACHOWIAK JAN

Dowódca org. kemp. "Polska Armia Pozostała"

1939

1945

zob. Zalewski T. "Sprawa Białego
grota" s. 1, 2, 5

Bibl. AP AK

D.K. 99

Stachowiak Franciszek Toruni 18
PiAP 5

Kierownik powstania w Toruniu w
styczniu 1940r. org. o charakterze
wojskowym Polskiej Armii Powstania;
od wiosny 1944r. PiAP → Polska
Armia Podziemna.

zob. Milewski Józef "Kociuszko w
1) latach okupacji hitlerowskiej 1939-45",
W-wa 1977 str. 170

zob. III 1943 2) tenże problem

a

Toruń

PAP
Pomorze

19

++
STACHOWIAK Jan

ps „Garda” 1897-1943

Kmdt główny PAP w Toruniu

Udział w wojnie I Światowej. Dwersja
pozafrontowa. W 1940 mieszkanie
kontaktowe. Zmarł po operacji w 1943

Relacja Andrzej Gasiorowski

Źródło:

Słownik Biograficzny Konspiracji
Pomorskiej 1939-1945 część 4
Fundacja „Archiwum Pomorskie AK”
Toruń 1998

DRut
2003

str 141, 142

+ Stachowiak Franciszek

Torun 20

kierownik Polskiej Armii Powstania (PAP),
 organizacji założonej na polecenie styczeń 1840r.
 w Toruniu, obejmującej swoim wpływami całe
 terytorium kraj. Obrogu Gdańsk - Prusy Zachodnie

zob. T. K. 348/348 Pom. drygałowa Waleria
 s. 14

Mł 1X '03

a Stachowiak Franciszek

Tomu
PAP 2A

Jeden ze współorganizatorów
powstania 6.01.1940 r. lokalnej
org. konspiracyjnej Polskiej Armii
Powstania.

zob: H. Ciechanowski, Materiaty,
cz. III s. 1 - 5

WA XI'04

- + Stochowiak Franciszek
- stał na czele Polskiej Armii Powstania
- zmarł w 1943r.

Toruń
PAP 92

zob. Gódrski J., Tragiczne dzieje..., w: Ruch Oporu na Pomorzu..., t. 4, s. 174

1A.4.86.

Stachowiak Jan
"Franciszek"

Tomii 23
B.P.

zob. Gajsiomowski A., Polskie Armia
Powstania..., Tomii 1997, s. 271

AK, III 15

Adresy:
Toruń, Most

M-191

PAP Toruń

Stachowiak Jan

Stachowiak Jan

